

DZIAŁALNOŚĆ ODDZIAŁU PTH W NOWYM SĄCZU W 2000 ROKU

Praca z młodzieżą

Podobnie jak w ubiegłych latach, nauczyciele-historycy, członkowie PTH, pracowali z młodzieżą przygotowującą się do XXVI Olimpiady Historycznej i ogólnopolskiego konkursu „Parlamentaryzm w Polsce” organizowanych przez Polskie Towarzystwo Historyczne. Do zawodów szczebla okręgowego (Kraków-styczeń 2000) zakwalifikowali się podopieczni mgr Anny Berowskiej z I Liceum Ogólnokształcącego im. J. Długosza i drą Władysława Kruczka z II Liceum Ogólnokształcącego im. M. Konopnickiej w Nowym Sączu.

Największe sukcesy odnieśli uczestniczący w rozgrywkach szczebla centralnego (Gdańsk-marzec 2000) uczniowie z II Liceum. Wojciech Waszczak został zwycięzcą konkursu „Parlamentaryzm w Polsce”, a Piotr Król zajął IV miejsce w Olimpiadzie Historycznej i uzyskał tytuł laureata. Nagrodą dla licealistów było zwolnienie z egzaminu maturalnego z historii (z oceną celującą) oraz indeksy na wybrane przez siebie kierunki studiów (historia, prawo, politologia, międzynarodowe stosunki polityczne i inne) w uczelniach państwowych. Zwycięzca konkursu otrzymał ponadto nagrodę Marszałka Sejmu - nowoczesny komputer z oprogramowaniem. Młodym historykom i ich opiekunowi składamy serdeczne gratulacje.

26 czerwca 2000 r. odbyła się uroczysta promocja XXVIII tomu Rocznika Sądeckiego. Komitet redakcyjny, autorzy, zaproszeni goście i sympatycy wydawnictwa zebraли się w Domu Gotyckim - siedzibie Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu.

Prof. dr hab. Feliks Kiryk stojący na czele Komitetu Redakcyjnego przedstawił zebrany Sądeczanom nowy tom. Wyraził zadowolenie z zawartości merytorycznej i edytorskiej strony wydawnictwa. Podziękował władzom miasta za życzliwe zainteresowanie i dotacje finansowe, dzięki którym Rocznik może ukazywać się systematycznie. Tom XXVIII został wydany dokładnie w pierwszą rocznicę wizyty Ojca św. Jana Pawła II na Ziemi Sądeckiej. To historyczne wydarzenie zostało utrwalone w Roczniku. Obecny na spotkaniu wiceprezydent Nowego Sącza Leszek Zegzda, autor słowa wstępnego do promowanego tomu (nazywanego „papieskim”) podkreślił ważną rolę, jaką spełnia Rocznik w utrwalaniu historii Sądeczyny - naszej małej ojczyzny i promocji Nowego Sącza.

Druga część spotkania poświęcona była sześćdziesiątej rocznicy mordu katyńskiego. Mgr Antoni Szczepanek przedstawił okoliczności tej straszliwej zbrodni dokonanej na Polakach przez władze ZSRR. Przypomniat, że przez prawie pięćdziesiąt lat nie ujawniano prawdy historycznej i starano się zatrzeć jaw pamięci Polaków. Wiele miejsca w swoim wystąpieniu poświęcił sądeckiej liście katyńskiej. Wystąpienie wywołało ożywioną dyskusję obecnych na spotkaniu przedstawicieli środowisk kombatanckich.

Promocję zakończył koncert w wykonaniu uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej I i II st. im. F. Chopina w Nowym Sączu.

Walne Zgromadzenie Delegatów PTH

Delegatami nowosądeckiego Oddziału na Walne Zgromadzenie PTH, które odbyło się 16 września 2000 roku w Szczecinie byli: mgr Tadeusz Duda i mgr Antoni Szczepanek. Zgromadzenie poprzedziła (15 września 2000) konferencja naukowa w Uniwersytecie Szczecińskim pt. „Pomorze Zachodnie u progu dziejów”.

Sprawozdanie z działalności ustępujących władz złożył prezes Zarządu Głównego, prof. dr hab. Wojciech Wrzesiński. Omówił działalność naukową i popularyzatorską Towarzystwa. Zapowiedział zmiany w regulaminie Olimpiady Historycznej. Poinformował, że PTH liczy trzy tysiące członków skupionych w czterdziestu czterech oddziałach. Władze centralne jak i oddziały terenowe borykają się z trudnościami finansowymi i nie mogą zrealizować zaplanowanych przedsięwzięć naukowych i organizacyjnych. Prace Zarządu Głównego w 58% finansowane były przez Komitet Badań Naukowych. Wysoko oceniono organizację wrocławskiego XVI Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich, XVII odbędzie się w 2004 roku w Białymstoku. Sąd Koleżeński nie rozpatrywał w bieżącej kadencji żadnych spraw.

Mgr Zofia Kozłowska, sekretarz Komisji Dydaktycznej, wyraziła zaniepokojenie traktowaniem historii w programach szkolnych reformowanego systemu oświaty. Na ten, tak ważny dla patriotycznego wychowania młodzieży, przedmiot w szkolnictwie zawodowym przeznaczona jest mniejszą liczbę godzin w całym cyklu kształcenia, niż przewidywały to porozumienia gdańskie. Poinformowała, że wystąpienia PTH do władz oświatowych pozostają na razie bez echa. Zapewniła o dalszych monitorach w tej sprawie.

Po sprawozdaniach i dyskusji delegaci udzielili absolutorium ustępującym władzom i dokonali wyboru nowego dwudziestosemioosobowego Zarządu Głównego z prof. dr hab. Wojciechem Wrzesińskim na czele jako prezesem. Jednym z wiceprezesów został prof. dr hab. Feliks Kiryk z Akademii Pedagogicznej w Krakowie.

XX rocznica powstania NSZZ „Solidarność”

11 grudnia 2000 roku, niemal w przeddzień dziewiętnastej rocznicy ogłoszenia stanu wojennego w Polsce, Oddział PTH w Nowym Sączu wraz z dyrekcją Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. M. Konopnickiej zorganizowali sesję popularnonaukową związaną z XX rocznicą powstania Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. W auli szkoły zebraли się członkowie „Solidarności”, a wśród nich ludzie tworzący podwaliny tego związku w środowisku nauczycielskim, młodzież szkolna, przedstawiciele władz związkowych, oświatowych i samorządowych. Chwilą ciszy uczczono pamięć zmarłych związkowców, pracowników szkoły.

Sesję rozpoczęło wystąpienie Władysława Kruczka, który omówił genezę NSZZ „Solidarność” i wpływ związku na proces przemian w kraju. O powstaniu i działalności związku w ZSO im. M. Konopnickiej w Nowym Sączu, mówiła Maria Kruczek. Przypomniat również postać byłego ucznia szkoły Zbigniewa Szkarłata, działacza „Solidarności”, który zginął w niewyjaśnionych okolicznościach 5 lutego 1986 roku idąc do Kościoła Kolejowego na mszę św. za

ojczyznę.

W dalszej części spotkania szczególne zainteresowanie zebranych wzbudziły przygotowane przez licealistów, pod opieką Marii Kruczek i Jerzego Horowskiego, prace dotyczące historii „Solidarności” i wydarzeń lat 1980-1989 w naszym regionie. Wywiady z Janem Budnikiem, Andrzejem Szkaradkiem i Jerzym Wyskiem zamieścili na przygotowanej kasecie video Joanna Zegzda i Mateusz Iwański. Film został wzbogacony materiałami archiwalnymi, dokumentami i fragmentami kroniki filmowej okresu stanu wojennego. Maciej Bocheński, Karol Janisz, Tomasz Majca i Robert Reszkiewicz opracowali faktografię sądeckiej „Solidarności” i przedstawili ją na płycie CD. Ciekawe opracowanie albumowe pamiątek i dokumentów z lat 1980-1989 przedstawiły Agnieszka Kulig i Anna Zając, a Rafał Kumor i Szymon Nitka - wspomnienia sądeckiego działacza niezależnego związku Tadeusza Nitki i zachowane przez niego dokumenty i pamiątki z tego okresu.

Referaty i zaprezentowane prace licealistów wywołały historyczne wspomnienia i refleksje związkowców. Marta Bilka-Kubacka, współzałożycielka sądeckiej nauczycielskiej „Solidarności”, apelowała do młodzieży, aby w dobie dążenia do integracji europejskiej nie zapomniała o swoich korzeniach, zawsze szukała prawdy historycznej, a w działaniach kierowała się patriotyzmem. Żyta Bilińska, uczestniczka ogólnopolskiego strajku nauczycieli, w swoim wystąpieniu zastanawiała się, jakie idee „Solidarności” nie zostały zrealizowane, dlaczego tyle dzisiaj arogancji władzy, partyjniactwa i bezwzględnej walki o stanowiska. Leszek Zegzda, wiceprezydent Nowego Sącza, podzielił się swoimi wspomnieniami z lat szkolnych z II Liceum Ogólnokształcącym im. M. Konopnickiej oraz z działalności w Niezależnym Zrzeszeniu Studentów KUL.

Obrady prowadzili Maria Kruczek i Jacek Mazanec - pierwszy przewodniczący Szkolnej Komisji Zakładowej. Honory gospodarza pełnił dyrektor szkoły Tadeusz Orlicz.

Sesji towarzyszyła wystawa historyczna dokumentów działalności Szkolnej Komisji Zakładowej, niezależnej prasy, wydawnictw drugiego obiegu, znaczków i pamiątek z lat 1980-1989 ocalonych i troskliwie przechowywanych przez związkowców. Można ją było zwiedzać również w ciągu następnego tygodnia. Dzięki finansowemu wsparciu Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Nowym Sączu Polskie Towarzystwo Historyczne przygotowało wydawnictwo okolicznościowe pt. NSZZ „Solidarność” w Zespole Szkół Ogólnokształcących im. M. Konopnickiej w Nowym Sączu, autorstwa Marii Kruczek.

Historycy o „Encyklopedii Sądeckiej”

Staraniem Urzędu Miasta Nowego Sącza i Wydawnictwa Jagiellonia SA w czerwcu 2000 roku ukazała się Encyklopedia Sądecka autorstwa Augustyna, Jerzego i Karola Leśniaków. Jest to pionierska publikacja na sądeckim rynku wydawniczym zasługująca na dyskusję naukową, a nie tylko kronikarskie odnotowanie w prasie lokalnej. Na temat tej pracy Polskie Towarzystwo Historyczne zorganizowało 18 grudnia 2000 roku w sali sądeckiego ratusza konferencję naukową. Przewodniczył jej prof. Feliks Kiryk, wiceprezes Zarządu Głównego PTH i redaktor naczelny Rocznika Sądeckiego oraz prezes Zarządu Oddziału, Stanisław Pazucha.

Na spotkanie przybyli profesorowie UJ i Akademii Pedagogicznej w Krakowie, członkowie Komitetu Redakcyjnego Rocznika Sądeckiego, przedstawiciele PTH, środowisk twórczych i placówek kulturalno-oświatowych Nowego Sącza, władze miasta i powiatu, wydawcy. Uczestników konferencji powitał prezydent Andrzej Czerwiński. W pierwszej części zabrali głos: prof. dr hab. Tadeusz Aleksander, prof. dr hab. Julian Dybiec, prof. dr hab. Bolesław Faron i ks. Władysław Tarasek. W dyskusji wystąpili: dr Sławomir Tabkowski, dr Józef Ham-pel, dr Władysław Pęksa, mgr Jacek Mazanec i mgr Tadeusz Duda. Mimo wielu krytycznych uwag pod adresem autorów i wydawców, zgodnie stwierdzili, że jest to imponujące dzieło, publikacja, jakiej nie posiadają większe ośrodki naukowe. Od prawej: mgr J. Mazanec, art. piast. Józef Pogwizd. Fot. Daniel Weimer i administracyjne. Wszelkie uwagi zostały z pokorą przyjęte przez autorów, którzy zapewnili, że uwzględnią je w nowym wydaniu. Waldemar Piętka, dyrektor z Wydawnictwa Jagiellonia SA, zapewnił, że druga edycja Encyklopedii Sądeckiej zostanie zmieniona zgodnie z sugestiami, jakie padły na konferencji, zaktualizowana, uzupełniona i po-szerzona.

Udana i jakże potrzebna merytorycznie sesja została zorganizowana przy współudziale Józefa Kantora, dyrektora Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Nowym Sączu (zob. A. Smoleń, Dyskusja nad Encyklopedią Sądecką).

Maria Kruczek